

नेपाल सरकार

शहरी विकास मन्त्रालय

शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग

सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तर परीक्षण सम्बन्धी प्रयोगशाला संचालन कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना: शहरी विकास मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालयहरु बाट संचालन भएका आयोजनाहरुमा प्रयोग भएका तथा हुनसक्ने निर्माण सामग्री र निर्माण कार्यको प्रयोगशाला मार्फत गुणस्तर परीक्षण तथा निर्मित संरचनाहरुको Non Destructive Testing (NDT) परीक्षण गरी गुणस्तर एकित गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी तुल्याउन बान्छनीय भएकोले,

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ को नियम ५ अन्तर्गतको अनुसूची २ मा शहरी विकास मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने कार्यहरु मध्ये बस्ती विकास, शहरी विकास र आवास विकास सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड बनाउन सक्ने समेत व्यवस्था भए बमोजिम शहरी विकास मन्त्रालयले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम "सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तर परीक्षण सम्बन्धी प्रयोगशाला संचालन कार्यविधि, २०७८" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुने छ ।

२. परिभाषा: बिषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) "ऐन" भन्नाले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "नियमावली" भन्नाले सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "मन्त्रालय" भन्नाले शहरी विकास मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "विभाग" भन्नाले शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) "केन्द्र" भन्नाले राष्ट्रिय भवन प्रविधि अनुसन्धान केन्द्र सम्झनु पर्दछ ।

(च) "प्रमुख" भन्नाले राष्ट्रिय भवन प्रविधि अनुसन्धान केन्द्रको प्रमुख सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "सरकारी कार्यालय" भन्नाले नेपाल सरकारका मन्त्रालय, विभाग वा सो अन्तर्गतका निकाय सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "सार्वजनिक निकाय" भन्नाले ऐनको दफा २ को खण्ड (ख) बमोजिमको निकाय सम्झनु पर्दछ ।

(झ) "नमूना" भन्नाले प्रयोगशाला परीक्षण गर्नको लागि संकलन गरिएको कुनै निर्माण सामग्री वा कार्यको कुनै अंश वा भाग सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) "प्रयोगशाला" भन्नाले नमूना परीक्षण गर्नको लागि केन्द्र अन्तर्गत रहने गरी स्थापना भएको प्रयोगशाला सम्झनु पर्दछ ।

(ट) "प्रयोगशाला परीक्षण इकाई" भन्नाले कुनै निर्माण सामग्री वा कार्यको नमूना परीक्षण गर्नका लागि केन्द्र अन्तर्गत रहने गरी स्थापना भएको प्रयोगशाला संचालन गर्ने कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) "प्रतिवेदन" भन्नाले प्रयोगशालामा नमूना परीक्षण गरीसकेपछि परीक्षण नतिजा उल्लेख गरी प्रमाणित भएको विवरण सम्झनु पर्दछ ।

(ड) "प्रयोगशाला प्रमुख" भन्नाले केन्द्रले तोकेको प्रयोगशाला परीक्षण इकाईको प्रमुख सम्झनु पर्दछ ।

(ढ) "उपकरण" भन्नाले प्रयोगशालामा रहेका विभिन्न परीक्षण सम्बन्धी उपकरणहरु सम्झनु पर्दछ ।

(ण) "Non Destructive Test (NDT)" भन्नाले संरचनालाई क्षति नहुने गरी विभिन्न उपकरणहरुको माध्यमबाट गुणस्तर पहिचान गर्ने विधि सम्झनु पर्दछ ।

मा. रामकुमारी शर्मा
मन्त्री

३. उद्देश्य: यो कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छः-

- (क) शहरी विकास मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालयबाट संचालन गरिने आयोजनाहरूमा प्रयोग भएका / हुने निर्माण सामग्री वा कार्यको नमूना परीक्षण गरी प्रतिवेदन दिने ।
- (ख) निर्माण सामग्रीहरूको प्रयोगशाला परीक्षण गरी अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने ।
- (ग) परीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धमा माग भई आएका थप राय सुझाव प्रदान गर्ने ।
- (घ) आवश्यकता अनुसार निर्मित संरचनाहरूको "Non Destructive Test (NDT)" गरी गुणस्तर एकिन गर्ने ।

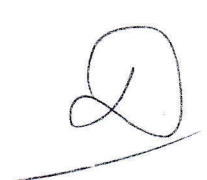
४. प्रयोगशाला परीक्षण इकाईको कार्यक्षेत्र : इकाई मार्फत देहाय बमोजिमको कार्य गर्न सक्नेछः-

- (क) शहरी विकास मन्त्रालय अन्तर्गतको कार्यालयबाट निर्माण सामग्री र निर्माण कार्यको गुणस्तर परीक्षणका लागि अनुरोध भई आएका नमूनाहरूको परीक्षण गरी प्रतिवेदन दिने ।
- (ख) अन्य सरकारी तथा सार्वजनिक निकाय बाट निर्माण कार्यमा प्रयोग भएका निर्माण सामग्री र निर्माण कार्यको गुणस्तर एकीन गर्ने प्रयोजनार्थ अनुरोध भई आएमा विभागको निर्देशन बमोजिम मात्र तोकिए बमोजिम नमूना परीक्षण शुल्क लिई परीक्षण गरी प्रतिवेदन दिने ।
- (ग) सार्वजनिक निर्माणमा प्रयोग हुन सक्ने स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुने एवम उत्पादन भएका निर्माण सामग्रीहरूको उपयुक्तताको अध्ययन, नविनतम प्रविधिको सम्बन्धमा आवश्यकता अनुसार विकास साझेदारको समेत सहयोगमा केन्द्रले अध्ययन तथा अनुसन्धानको सिलसिलामा आवश्यक देखिएका अन्य परीक्षणहरू गर्ने ।
- (घ) मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरूबाट निर्मित संरचनाहरूको माग भए बमोजिम आवश्यकता अनुसार NDT परीक्षण गर्ने/गराउने ।

५. नमूना संकलन: प्रयोगशाला परीक्षणका लागि नमूना संकलन देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

- (क) प्रयोगशाला परीक्षणका लागि नमूना संकलन गर्दा विभागले स्वीकृत गरेको स्ट्याण्डर्ड टेस्ट्सको म्यानुअल वा सडक विभाग वा नेपाल गुणस्तर तथा नापतौल विभाग वा त्रिभुवन विश्वविद्यालय, ईन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानको केन्द्रीय प्रयोगशाला वा अन्य विश्वविद्यालय लगायत Nepal Academy of Science and Technology (NAST) ले प्रयोग गरिरहेका स्ट्याण्डर्ड टेस्ट्सका म्यानुअल बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) खण्ड (क) बमोजिम नमूना संकलन गर्दा नमूनाको मात्रा र संख्या परीक्षणका लागि पर्याप्त र सही प्रतिनिधित्व हुने गरी सम्बन्धित आयोजनाको व्यक्तिले संकलन गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिम संकलित सबै नमूनाहरूको उचित नामाकरण गरी संकलन स्थल भित्रको श्रोत समेत स्पष्ट रूपमा सम्बन्धित आयोजनाको व्यक्तिले खुलाउनु पर्नेछ ।
- (घ) खण्ड (क) बमोजिम नमूना संकलनको कार्य गर्दा कार्यसँग सम्बन्धित सरोकारवाला वा निजको प्रतिनिधि (निर्माण व्यवसायी, ईन्जिनियर, आयोजनाको सुपरभाइजर वा अन्य पदाधिकारीहरू) समेतको उपस्थिति अनिवार्य गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) यसरी संकलन गरेको नमूनालाई रितपूर्वक उपयुक्त तरिकाले प्याकिङ्ग गरी यथाशिघ्र परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा सम्बन्धित आयोजनाको व्यक्तिले पठाउनु पर्नेछ ।
- (च) खण्ड (ङ) बमोजिम परीक्षणका लागि संकलित नमूना पठाउदा आवश्यक सुरक्षा र सतर्कता सम्बन्धी सम्पूर्ण सावधानी अपनाउनु पर्नेछ । परीक्षण गरिने नमूनाको गुणमा फेर-बदल हुन नदिन, तापक्रम, चाप र आद्रताको मात्रा मिलाउनु पर्ने भए सोको समेत उपलब्ध साधनश्रोत अनुसार सम्बन्धित आयोजनाको व्यक्तिले व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

 ३

मा. रामकुमारी झाक्री
मन्त्री

(छ) परीक्षणका लागि नमूना संकलन गर्दा वास्तविक निर्माण सामग्री तथा निर्माण कार्यको नमूनाको सट्टा अन्य कुनै झुठा वा नक्कली नमूना संकलन गरी परीक्षणका लागि पठाउनु हुँदैन । त्यस्तो कार्य भएमा उक्त कार्यमा संलग्न व्यक्ति वा कर्मचारी स्वयम नै जिम्मेवार हुनेछ ।

६. परीक्षणको लागि प्राप्त नमूनाको संरक्षण, व्यवस्थापन र भण्डारण : प्रयोगशालामा परीक्षणको लागि प्राप्त भएको नमूनाको संरक्षण, व्यवस्थापन र भण्डारण देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(क) परीक्षणका लागि आएको नमूना लाई प्राप्त भएको मिति अनुसार सोको उपयुक्त नामाकरण, पहिचान अङ्क (Identification Number) प्रदान गरी प्रयोगशालाको दर्ता किताबमा दर्ता गरी प्रयोगशाला प्रमुखले सम्बन्धित प्राविधिकलाई नमूनाको जिम्मा लगाई परीक्षण गर्न निर्देशन दिनु पर्नेछ ।

(ख) यस कार्यविधि को दफा ५ मा उल्लेख भए बमोजिम संकलन नभएका नमूनाहरूको दर्ता तथा परीक्षण गर्न प्रयोगशाला परीक्षण इकाई बाध्य हुने छैन ।

७. नमूनाको प्रयोगशाला परीक्षण: परीक्षणका लागि प्राप्त भएका नमूनाहरूको देहाय बमोजिम परीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रयोगशालामा गरिने नमूनाको परीक्षण विभागबाट स्वीकृत स्ट्याण्डर्ड टेस्ट्सको म्यानुअल भए सो बमोजिम अन्यथा सडक विभाग वा नेपाल गुणस्तर तथा नापतौल विभाग वा त्रिभुवन विश्वविद्यालय, ईन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानको केन्द्रीय प्रयोगशाला वा अन्य विश्वविद्यालय लगायत Nepal Academy of Science and Technology (NAST) ले प्रयोग गरिरहेको स्ट्याण्डर्ड टेस्ट्सका म्यानुअल बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(ख) नमूना परीक्षण शुल्क अनुसूचि १ बमोजिम हुनेछ र सो रकम तोकिएको राजस्व खातामा जम्मा गरेको प्रमाण प्राप्त भए पछि मात्र नमूना दर्ता एवं परीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

(ग) नमूना परीक्षण शुल्क प्रत्येक दुई वर्षमा अद्यावधिक गर्न सकिने छ ।

(घ) आवश्यकता अनुसार समय-समयमा प्रयोगशाला परीक्षणका मापदण्डहरू राष्ट्रिय/ अन्तराष्ट्रिय मापदण्डहरू अनुसार अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) खण्ड (घ) बमोजिम मापदण्ड अद्यावधिक गर्दा नेपाल गुणस्तर तथा नापतौल विभाग तथा अन्य सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी आवश्यकता अनुसार प्रयोगशाला यन्त्रहरूको क्यालिब्रेशन गर्नु पर्नेछ ।

८. प्रयोगशाला परीक्षण प्रतिवेदन: प्रयोगशाला परीक्षण पश्चात देहाय बमोजिम प्रतिवेदन जारी गर्नु पर्नेछ ।

(क) परीक्षणको लागि प्राप्त नमूनाको परीक्षण गरी स्ट्याण्डर्ड टेस्ट्सको म्यानुअलमा भए अनुसारको पूर्व-निर्धारित ढाँचामा प्रतिवेदन जारी गर्नु पर्नेछ ।

(ख) परीक्षण प्रतिवेदनमा परीक्षणको नतिजा सहित देहायका कुराहरू समेत अनिवार्य रूपमा उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ-

१. परीक्षण गरेको मिति

२. आयोजनाको नाम र ठेगाना

३. नमूना संकलन गरेको स्थल, मिति, समय र पहिचान अङ्क

४. प्रयोगशालामा नमूना प्राप्त भएको मिति, समय र पहिचान अङ्क

५. परीक्षण गर्ने कर्मचारीको नाम, पद र हस्ताक्षर

६. सुपरिवेक्षण गर्ने कर्मचारीको नाम, पद र हस्ताक्षर

मा. रामकृष्ण शर्मा

७. प्रमाणित गर्ने कर्मचारीको नाम, पद र हस्ताक्षर

८. प्रयोगशालाको छाप

(घ) प्रयोगशालामा परीक्षण भएको नमूनाको आधारमा नतिजा तथा प्रतिवेदन जारी गरिने भएकाले सो नतिजा परीक्षण भएको नमूनाको लागि मात्र मान्य हुने भन्ने व्यहोरा स्पष्ट रूपमा प्रतिवेदनमा खुलाउनुपर्नेछ ।

(घ) प्रयोगशाला परीक्षण प्रतिवेदन तथा यस सम्बन्धी विवरण खामबन्दी गरी आधिकारिक व्यक्तिलाई मात्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ङ) प्रतिवेदनबाट प्राप्त नतिजालाई रजिष्टर, फाइल तथा कम्प्युटरमा अभिलेख राखी सोको परीक्षण प्रतिवेदनको डिजिटल फरम्याट समेत ईकाईमा सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

९. प्रयोगशाला परीक्षण प्रतिवेदन प्रमाणिकरण तथा अभिलेख संरक्षण: (१) नमूनाको प्रयोगशाला परीक्षणबाट प्राप्त प्रतिवेदनलाई प्रयोगशाला प्रमुखले प्रमाणित गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदनको एक-एक प्रति प्रयोगशाला परीक्षण इकाई तथा केन्द्रमा अभिलेखको रूपमा सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

१०. प्रयोगशाला परीक्षण पछि जाँच गरिएका नमूनाको व्यवस्थापन : (१) प्रयोगशाला परीक्षण पश्चात उक्त नमूनाका अवशेषहरूलाई नमूना परीक्षणका लागि ल्याउने कार्यालय, व्यक्ति वा संस्थाले नै परीक्षण प्रतिवेदन साथ फिर्ता लिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हुन नसक्ने अवस्थामा जाँच गरिएका नमूनालाई प्रयोगशाला परीक्षण इकाईले व्यवस्थित रूपमा विसर्जन गर्नुपर्नेछ ।

११. प्रयोगशाला परीक्षण इकाईको संरचना: राष्ट्रिय भवन प्रविधि अनुसन्धान केन्द्र अन्तर्गत रहने गरी प्रयोगशाला परीक्षण इकाई गठन गरी प्रयोगशाला संचालन गर्न सकिनेछ । प्रयोगशाला परीक्षण इकाईमा केन्द्रले रा.प.तु. (प्रा) श्रेणीको स्थाई इन्जिनियर लाई प्रयोगशाला प्रमुख तोक्न सक्नेछ भने अन्य कर्मचारीहरू केन्द्रको सिफारिसको आधारमा विभागले स्थायी कर्मचारीहरूबाट आवश्यकता अनुसार पदपूर्ति गर्नेछ र प्रचलित कानूनको विपरित नहुने गरी बजेटको सुनिश्चितता गरी बिषयसंग सम्बन्धित बिज्ञ प्राविधिक जनशक्तिको सेवा आवश्यकता अनुसार लिन सकिनेछ । सोको लागि केन्द्रको सिफारिसमा विभागले आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

१२. प्रयोगशाला परीक्षणमा संलग्न कर्मचारीको आचार-संहिता सम्बन्धी:

(क) प्रयोगशालामा खटिएका कर्मचारीले नियुक्तीको शुरुमानै गोपनीयता कायम राख्नको लागि लिखितरूपमा केन्द्र प्रमुख समक्ष गोपनीयताको सपथ लिनु पर्नेछ ।

(ख) यसरी सपथ लिएका कर्मचारीले अनाधिकृत रूपमा प्रयोगशाला परीक्षण एवं सोको नतिजा सम्बन्धी सूचना कुनै पनि माध्यमबाट कसैलाई पनि दिन पाइने छैन ।

(ग) अनुमति बिना कुनै पनि कर्मचारीले प्रयोगशाला परीक्षण संग सम्बन्धीत सामानहरू कसैलाई दिन पाउने छैन ।

(घ) प्रयोगशालाका कर्मचारीले प्रयोगशाला परीक्षणको सिलसिलामा अनाधिकृत व्यक्तिसँग भेटघाट, आवत, जावत र उठबस गर्न पाउने छैन ।

(ङ) प्रयोगशालामा कार्यरत प्रत्येक कर्मचारीले प्रयोगशालाको गुणस्तर र विश्वसनीयता कायम राख्नु पर्नेछ ।

(च) प्रत्येक कर्मचारीले प्रयोगशालाका गतिविधिहरू निष्पक्षतापूर्वक संचालन र व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।

(छ) प्रत्येक कर्मचारीले प्रयोगशालाका गोप्य कुरा, परीक्षण प्रविधि र परीक्षण प्रक्रिया सार्वजनिक गर्न पाउने छैन ।

मा. रा. ...
मन्त्री

- (ज) प्रयोगशाला परीक्षणमा संलग्न प्रत्येक कर्मचारीले तोकिएको मापदण्ड अपनाई नमूना परीक्षण र सोको प्रमाणीकरण गर्नु पर्नेछ ।
- (झ) नमूना परीक्षणको समयमा सम्बन्धित कर्मचारी बाहेक अन्य व्यक्ति प्रयोगशालामा प्रवेश गर्न पाउने छैन ।
- (ञ) प्रयोगशाला परिसर भित्र प्रवेश गर्न अनुमति पाएका कुनै पनि व्यक्तिले क्यामेरा, मोबाईल फोन वा अन्य कुनै विद्युतीय उपकरण पूर्व सहमति बिना प्रयोग गर्न पाउने छैन ।
- (ट) प्रत्येक कर्मचारीले परीक्षणका लागि प्राप्त र परीक्षण गरिएका नमूनाको उचित रूपमा संरक्षण र व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।
- (ठ) प्रयोगशाला परीक्षणमा संलग्न कुनै पनि कर्मचारीले माथि उल्लेखित आचार संहिता विपरित कार्य गरेमा निजलाई केन्द्र प्रमुखले प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्न सक्ने छ ।

१३. प्रयोगशाला परीक्षणमा आवश्यक सामग्रीको खरिद, मर्मतसंभार एवं व्यवस्थापन: प्रयोगशालाको लागि आवश्यक यन्त्र, उपकरण तथा सामग्री खरिद, व्यवस्थापन तथा मर्मत-संभार देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
- (क) प्रयोगशाला परीक्षण इकाईले वार्षिक रूपमा चाहिने सामग्रीहरूको खरिद, यन्त्रहरूको नियमित मर्मत तथा व्यवस्थापनका लागि प्रत्येक आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तभित्र विवरण बनाई केन्द्र समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) प्रयोगशाला परीक्षण इकाईले प्रयोगशाला सम्बन्धी यन्त्रहरूको नियमित मर्मत-संभारका लागि वार्षिक मर्मत-संभार कार्य तालिका तयार गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) प्रयोगशाला इकाईमा तोकिएका पदाधिकारी र प्रयोगशालाका अन्य कर्मचारीहरूले अनिवार्यरूपमा उक्त तालिकाको पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) तोकिएका पदाधिकारीले मर्मत-संभार तालिका अनुसारको कार्य भए-नभएको अनुगमन गरी केन्द्र प्रमुख समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

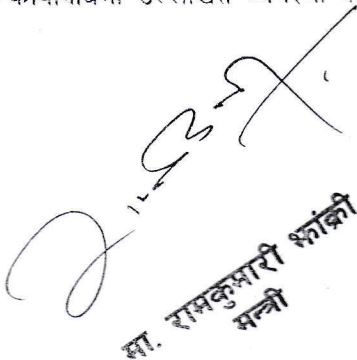
१४. प्रयोगशाला यन्त्र र कर्मचारी सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था: प्रयोगशालामा बजनदार र चलायमान यन्त्रहरू रहनुका साथै केही परीक्षणमा रसायन, रेडियोधर्मी रसायनहरूको समेत प्रयोग हुने हुँदा कर्मचारीहरू जोखिममा रहने भएकोले परीक्षणको कार्यमा संलग्न हुने कर्मचारीको जोखिम न्यूनीकरण एवं व्यवस्थापनका लागि सुरक्षा सम्बन्धी देहाय बमोजिमको कार्य गर्नु पर्नेछ:-
- (क) केन्द्रले प्रयोगशालामा खटिने कर्मचारीहरूलाई तोकिएको बमोजिमको सुरक्षा तथा स्वास्थ्य मापदण्ड अनिवार्य रूपमा पालना गराउनेछ ।
- (ख) प्रयोगशालामा काम गर्ने प्रत्येक कर्मचारीहरूले अनिवार्यरूपमा व्यक्तिगत सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) केन्द्रले प्रयोगशालाको लागि एउटा छुट्टै सुरक्षा म्यानुअल निर्माण गरी विभाग मार्फत स्वीकृत गराई लागू गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) प्रयोगशालामा काम गर्ने प्रत्येक कर्मचारीहरूले अनिवार्य रूपमा उक्त सुरक्षा म्यानुअलको पालना गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) प्रयोगशाला प्रवेशद्वारबाट स्पष्ट रूपमा देखिने गरी उक्त सुरक्षा म्यानुअलको संक्षिप्त विवरण प्रयोगशाला परिसरमा राख्नु पर्नेछ ।
- (च) प्रयोगशालामा रहेका प्रत्येक यन्त्र तथा उपकरणहरूको प्रयोग गर्दा अपनाउनु पर्ने सुरक्षा सम्बन्धी विवरणहरू प्रयोगकर्ताहरूले स्पष्ट रूपमा देख्ने गरी राख्नु पर्नेछ ।
- (छ) सुरक्षा म्यानुअलको पालना नगर्ने कर्मचारीलाई प्रयोगशाला प्रमुखले आवश्यक कारवाही गर्न सक्नेछ ।
- (ज) संवेदनशील परीक्षणका क्रममा सकभर कुनै पनि कर्मचारी एकलैले प्रयोगशाला परीक्षणको कार्य गर्न पाउने छैन ।
- (झ) प्रयोगशाला भित्र सदैव अनुकूल वातावरण कायम गर्नु पर्नेछ ।
- (ञ) प्रयोगशालामा अनिवार्य रूपले आगो नियन्त्रण संयन्त्र र प्राथमिक उपचार बाकस को व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- (ट) रेडियोधर्मी रसायनहरूको प्रयोग गरी गरिने परीक्षणमा सो सम्बन्धी विशेष तालिम लिएका प्राविधिकले मात्र गर्न पाउनेछन् ।

मा. रामकुमारी
संजी

- (ठ) रेडियोधर्मी रसायन सम्बन्धी प्रयोगशालाको विकिरण हुने कक्षमा प्रवेश गर्नुअघि कर्मचारीले Personnel Monitoring Equipment आफूसँग प्रष्ट बाहिर देखिनेगरि लगाउनु पर्नेछ ।
- (ड) प्रयोगशालामा प्रयोग हुने बिजुली र पानीका कनेक्सनहरु सधैं चुस्त, दुरुस्त र सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।
- (ढ) चौबीसै घन्टा विद्युत आपूर्ति गर्नुपर्ने बाहेकका अन्य यन्त्र उपकरणहरुको प्रयोग पश्चात बिजुलीको लाइन बन्द गर्नु पर्नेछ ।
- (ण) प्रयोगशालाको सर-सफाइ सुरक्षा संवेदनशीलतासँग जोडिएकोले यसलाई सदैव प्राथमिकतामा राखी सर-सफाइमा ध्यान दिनु पर्नेछ ।
- (त) प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीहरुका लागि समय-समयमा प्रयोगशालाको सुरक्षा सम्बन्धी अभिमुखिकरण तालिम संचालन गर्नु पर्नेछ ।

१५. विविध:

- (१) कुनै जटिल प्रकृतिको परीक्षण गर्नु पर्ने वा कुनै परीक्षण गर्नको लागि प्रयोगशालामा भएका जनशक्ति र उपकरणबाट कार्य हुन नसक्ने देखिएमा प्रयोगशाला प्रमुखको सिफारिसमा केन्द्रको प्रमुखले उक्त परीक्षण कार्यको लागि कुनै अन्य निकायमा Refer गर्न वा विशेषज्ञको सहयोग लिई परीक्षण कार्य गर्न वा गराउन विभागीय प्रमुखको स्वीकृतिको लागि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) प्रयोगशालाको लागि आवश्यक स्ट्याण्डर्ड टेस्ट्स म्यानुअल लगायत परीक्षण प्रतिवेदन, फारमहरुको ढाँचाको निर्माण तथा अद्यावधिक समेत गर्नुपर्ने भए केन्द्र प्रमुखको सिफारिसमा विभागीय प्रमुखबाट स्वीकृत गराइ प्रयोगमा ल्याउन सकिनेछ ।
- (३) प्रयोगशाला परीक्षण, यसको प्रकृया, परीक्षण प्रतिवेदन तथा प्रयोगशालाका पदाधिकारीहरुको काम कारवाहीबाट मर्का पर्ने व्यक्तिले केन्द्र प्रमुख समक्ष लिखित रुपमा गुनासो वा उजुरी गर्न सक्नेछ ।
- (४) केन्द्रले प्रयोगशाला परीक्षणको लागि प्राप्त हुने नमूनादेखि परीक्षण तथा प्रतिवेदन जारी गर्ने सम्मका सबै क्रियाकलापहरुको समय-समयमा निगरानी, छडके जाँच तथा अनुगमन गरी आवश्यक सुधारको लागि सुझाव वा निर्देशन दिन सक्नेछ । सो सुझाव वा निर्देशनको पालना गर्नु गराउनु प्रयोगशाला प्रमुखको कर्तव्य हुनेछ ।
- (५) यो कार्यविधि बमोजिम प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीले गरेको कार्य कानून बमोजिम गरेको सम्झनु पर्दछ ।
- (६) यो कार्यविधि कार्यान्वयनको सिलसिलामा दुविधा उत्पन्न भएमा वा आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्नुपर्ने भएमा केन्द्र प्रमुखको सिफारिसमा विभाग मार्फत मन्त्रालयबाट आवश्यक निर्देशन दिन वा संशोधन गर्न सक्नेछ ।
- (७) यो कार्यविधिमा लेखिएको कुनै प्रावधान प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य भई प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- (८) कार्यविधिमा उल्लेखित व्यवस्था कार्यान्वयन गर्दा थप आर्थिक व्ययभार पर्ने विषयमा अर्थ मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

सा. रामकुमारी शुक्ला
मन्त्री

अनुसूची (१)
(दफा ७ को खण्ड (ग) संग सम्बन्धीत)
नमूना परीक्षण शुल्क/राजस्व

S.N.	Name of the Tests	Total (Rs)
SOIL & AGGREGATE		
A		
1	Aggregate Crushing value Test	420
2	Aggregate impact Value test	320
3	C.B.R.(soaked)	2000
4	C.B.R. (unsoaked)	1720
5	Deflection Test by Benkelman's Test	710
6	Flakiness index	470
7	Field density Rest	640
8	Liquid & Plastic Limit	530
9	Los Angeles Abrasion test	610
10	Measurement of Pavement Thickness	510
11	Organic Impurities of fine Aggregate	480
12	Proctor Compaction (Modified)	1750
13	Rapid Determination of CBR by 7 DCP	310
14	Specified Gravity of coarse Aggregate	560
15	Specific Gravity of fine Aggregate	420
16	Sieve Analysis	840
17	Sodium Sulphate Soundness (5 cycle)	2550
18	Sand equivalent	970
19	Sampling from Surface, Base, Subbase & Subgrade	520
CEMENT & CONCRETE		
B		
1	Compressive strength of concrete cube	140
2	Making mortar cubes (50mmx50mmx50mm)	350
3	Making mortar cubes(70.7mmx70.7mmx70.7mm)	390
4	Making mortar concrete cubes(15x15x15cm)	290
5	Normal consistency of cement	470
6	Slump Test of Concrete Mix	150
7	Setting Time of Cement	690

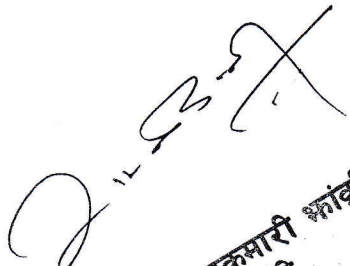
21-53
मा. रामकुमारी झांकी
मन्त्री

5

2

C	BITUMEN	
1	Determination of Bitumen Content (2 kg. big bowl)	4100
2	Determination of Bitumen Content (1 Kg. small bowl)	3100
3	Ductility Test	570
4	Engler Viscosity of Emulsion	1050
5	Flash & Fire Point	320
6	Viscosity	1500
7	Loss on Heating of asphalt	500
8	Penetration Test	440
9	Penetration of Residue	440
10	Resistance to Plastic Flow of Bitumen (Marshall Design)	1350
11	Specific Gravity	620
12	Solubility Test	690
13	Softening test	540
14	Stripping Test	670
15	Water Content	490
16	Residue on Sieving of Emulsion	760
17	Binder Content of Emulsion	580

नोट: नेपाल सरकार, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, सडक विभाग, केन्द्रीय सडक प्रयोगशालाको स्वीकृत दरलाई आधार मानि कायम गरिएको ।

सा. रामकुमारी श्रेष्ठ
मन्त्री

